

Departementet for Erhverv, Handel, Råstoffer,
Justitsområdet og Ligestilling

isiin@nanoq.gl

erbj@nanoq.gl

J.nr. 251360

Nuuk, den 25. august 2025

Høringssvar – forslag til Inatsisartutlov om kommerciel anvendelse af is og vand

Vi afgiver hermed høringssvar i forhold til lovforslaget.

GENERELLE BEMÆRKNINGER

Det fremgår af udkast til lovbemærkningerne, at forslaget til *Inatsisartutlov om kommerciel anvendelse af is og vand* har til formål at skabe en mere fleksibel, klar og forudsigelig regulering af området.

Kommerciel anvendelse af is og vand kræver større investeringer, hvorfor **klare rammebetingelser** er absolut afgørende for, at aktører på området også kan rejse den fornødne kapital til at realisere projekterne.

Der er i lovforslaget præciseret en række kriterier for tildeling af tilladelser m.v. Disse bidrager bl.a. til at skabe en vis transparens – i hvert fald i forhold til, hvad en ansøger skal tilvejebringe af information.

Imidlertid ses Naalakkersuisuts tildeling af tilladelserne at kunne bero på meget konkrete beslutninger og skøn ud fra brede upræcise afvejningshensyn.

Eksempelvis kan Naalakkersuisut fastsætte "særlige vilkår" for eneretten i udnyttelsestilladelser, jf. forslagets § 8.

Der ses heller ikke transparens og klarhed over størrelsen af den afgift (vederlag) en rettighedshaver skal betale til Grønlands Selvstyre for eksport af is og vand – andet end at *"vederlaget fastsættes på baggrund af den mængde is og vand, der eksporteres, og opgøres i kilogram for is og liter for vand"*, jf. forslagets § 24. Beregningsprincipper herudover er ikke oplyst.

Det skal samtidig ses i lyset af, at Naalakkersuisut alene kan meddele tilladelser, hvis ansøger godtgør, at projektet er *"økonomisk gennemførligt"*, jf. forslagets § 15.

Endelig vil jeg også fremhæve det problematiske ved den nye model, hvorefter en rettighedshaver årligt skal ansøge om ny eksporttilladelse, som Naalakkersuisut på *"nærmere fastsatte vilkår"* kan meddele tilladelse til, *"hvis det skønnes forenelig med Grønlands økonomiske og samfundsmæssige interesser, herunder forsyningssikkerheden."*, jf. nedenfor.

Der er således flere steder i lovudkastet overladt stor diskretionær beslutningskompetence for myndighederne og fleksibilitet, som i vid udstrækning svækker forudsigeligheden, og som ud fra et retssikkerhedssynspunkt er meget bekymrende.

Dertil er det ligeledes vores bekymring, at ændringerne ikke vil medføre, at sagsbehandlingstiden og -processen effektiviseres, men snarere vil betyde forøget sagsbehandling.

SÆRLIGE BEMÆRKNINGER TIL MODEL FOR EKSPORTTILLADELSE

Vi finder særlig anledning til at adressere bestemmelsen om eksporttilladelser, jf. lovforslagets § 10.

Af § 10, stk. 1 fremgår det som nævnt, at

"Naalakkersuisut kan på nærmere fastsatte vilkår meddele tilladelse til, at is og vand, som er omfattet af en tilladelse efter § 4, eksporteres til andre lande, hvis dette skønnes forenelig med Grønlands økonomiske og samfundsmæssige interesser, herunder forsyningssikkerheden."

Af § 10, stk. 3 fremgår det, at

"en eksporttilladelse skal fornys efter ansøgning ved udgangen af hvert kalenderår."

I lovforslaget adskilles eksporttilladelser fra tilladelserne, så en tilladelse til forundersøgelser eller udnyttelse af is og vand ikke længere automatisk indeholder tilladelse til eksport. Ansøger skal i stedet ansøge herom, hvilket dog kan gøres sammen en ansøgning om en forundersøgelsestilladelse og udnyttelsestilladelse første gang men derefter skal det ske årligt.

Om kriterierne for meddelelse af eksporttilladelse fremgår følgende af udkast til lovbemærkningerne:

"Forslaget stiller som overordnet betingelse for meddelelse af eksporttilladelser, at eksporten skal skønnes forenelig med Grønlands økonomiske og samfundsmæssige interesser, herunder forsyningssikkerheden. Dette skøn foretages af Naalakkersuisut. Det er således ikke et retskrav for en"

rettighedshaver at få meddelt en eksporttilladelse. Samtidig vil det bero på en konkret vurdering, hvorvidt betingelserne er opfyldt.

Der kan fastsættes særlige vilkår for eksporten i en eksporttilladelse. Der kan eksempelvis være tale om vilkår om vederlag, tekniske og sikkerhedsmæssige forhold, kvalitetsforhold og certificering.¹ Der henvises i denne henseende til bemærkningerne til §§ 24 og 28.

...

Naalakkersuisut skal give afslag på en ansøgning om eksporttilladelse, hvis eksporten ikke er forenelig med eller er til skade for Grønlands økonomiske og samfundsmæssige interesser.

Det vil bero på en konkret vurdering, om betingelsen er opfyldt. Det kan blandt andet indgå i vurderingen, om eksporten bidrager til eller har indvirkning på beskæftigelsesmuligheder, social ligevægt og kulturelle værdier, samt om den understøtter udviklingen af den kommercielle sektor for udnyttelse af is og vand i Grønland. Endvidere kan der tages hensyn til, om eksporten kan have negative konsekvenser for eksisterende eller potentielle investeringer i sektoren, eksempelvis ved at skabe markedsforstyrrelser eller medføre urimelige konkurrencevilkår, ligesom der kan lægges vægt på, om eksporten kan have negative konsekvenser for andre eksisterende eller potentielle erhverv i Grønland.

I vurderingen af eksportens samfundsmæssige konsekvenser kan der også lægges vægt på, om eksporten involverer sanktionerede lande eller personer, og om dette kan have negative konsekvenser for Grønlands internationale relationer, føre til økonomiske eller politiske risici eller brud på internationale sanktioner."

Det er ud fra et retssikkerhedssynspunkt meget bekymrende, at en så bred vifte af hensyn, som afvejes ved en konkret (diskretionær) vurdering, kan indgå i vurdering af, om en eksporttilladelse kan meddeles. Det er i forvejen et meget bredt og upræcist ikke-objektivt kriterie, at eksporttilladelse gives på "nærmere fastsatte vilkår", hvis det skønnes "forenelig med Grønlands økonomiske og samfundsmæssige interesser."

Dette skaber stor usikkerhed omkring eksporttilladelser. Den nye model, hvorefter eksporttilladelse udstedes særskilt fra udnyttelsestilladelsen betyder også, at en rettighedshaver med en udnyttelsestilladelse i hånden ikke kan vide, om der rent faktisk vil kunne opnås eksporttilladelse – eller om den kan opretholdes ved årlige fornyelse, hvor der - så vidt lovforslaget kan tolkes – skal ske en årlig konkret revurdering.

Det betyder, at rettighedshaver kan ende med at stå med en udnyttelsestilladelse, som er illusorisk, fordi eksporttilladelse ikke kan opnås. På baggrund af afvejningshensynene angivet i § 10, stk. 1 og lovbemærkningerne er det heller ikke objektive eksakte kriterier, som danner grundlag for afgørelsen, hvorfor det heller ikke er forudsigeligt, hvad der kræves.

Dertil kommer så yderligere, at eksporttilladelsen skal ansøges om og opnås årligt.

¹ Hvilken betydning har tekniske og sikkerhedsmæssige forhold, kvalitetsforhold og certificering for foreneligheden med Grønlands økonomiske og samfundsmæssige interesser, jf. §10 stk. 1?

Denne model er meget bekymrende ud fra retssikkerhedsmæssige hensyn.

Det giver samtidig store usikkerhedsmæssige faktorer i praksis og kan give hindringer for projekters gennemførelse. Det gælder både i forhold til at opnå adgang til nødvendig finansiering af projektet fra opstart af projektet, men i særdeleshed også i forhold til kommercialiseringen ved indgåelse af "offtake"-agreements (aftaler om afsætning af produktet til kunder) af flerårig varighed og med store volumener, hvor rettighedshaveren principielt ikke kan give nogen leveringsgaranti eller påtage sig at levering af produktet over en årrække.

Vi skal derfor opfordre til, at modellen for eksporttilladelse og kriterierne for meddelelse heraf genoverves og ændres.

Med venlig hilsen

Helen Kibsgaard
Partner, advokat

Thor Suhr
Partner, advokat